

Datum: 29.05.2025

Prva objava:

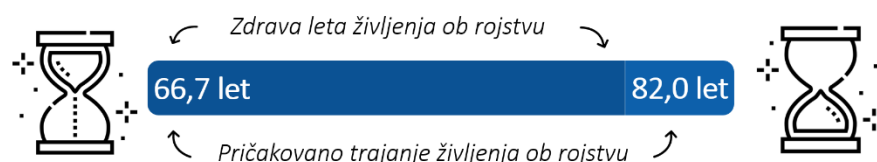
ZDRAVA LETA ŽIVLJENJA 2023

Kratek povzetek

Koliko let, brez večjih oviranosti, lahko pričakuje slovensko prebivalstvo? V letu 2023 se je rodilo 16.787 otrok, ki lahko pričakujejo 82 let dolgo življenjsko dobo, s skoraj 67 leti življenja brez večjih zdravstvenih težav oziroma oviranosti.

Strukturni kazalnik Zdrava leta življenja opazuje omejitve posameznika pri običajnih aktivnosti in predstavlja pričakovano trajanje življenja brez oviranosti. Kazalnik podaja odgovor na vprašanje ali se podaljševanje življenjske dobe preživi v dobrem ali v slabem zdravju.

Slika 1: Pričakovano trajanje in zdrava leta življenja ob rojstvu, Slovenija, leto 2023

Vir: NIJZ

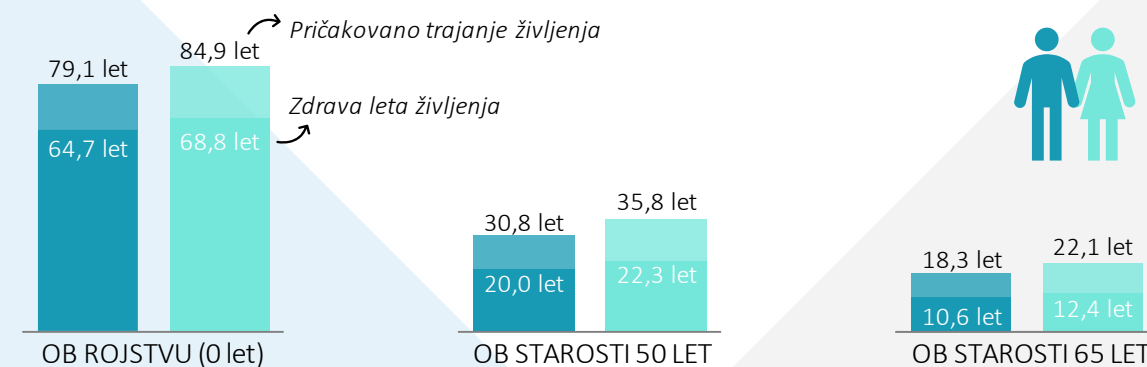
V povprečju ženske živijo dlje kot moški, vendar s krajšim obdobje življenja brez večje oviranosti. Deklice, rojene v letu 2023, lahko v povprečju pričakujejo 85 let, dečki pa 79 let življenja.

Tako lahko povprečno v letu 2023

- rojeni dečki pričakujejo skoraj 82 %,
- rojene deklice pričakujejo 81 %,
- moški v starosti 50 let 65 %,
- ženske v starosti 50 let 62 % in
- moški v starosti 65 let še 58 %,
- ženske v starosti 65 let še 56 %

življenja brez večje oviranosti.

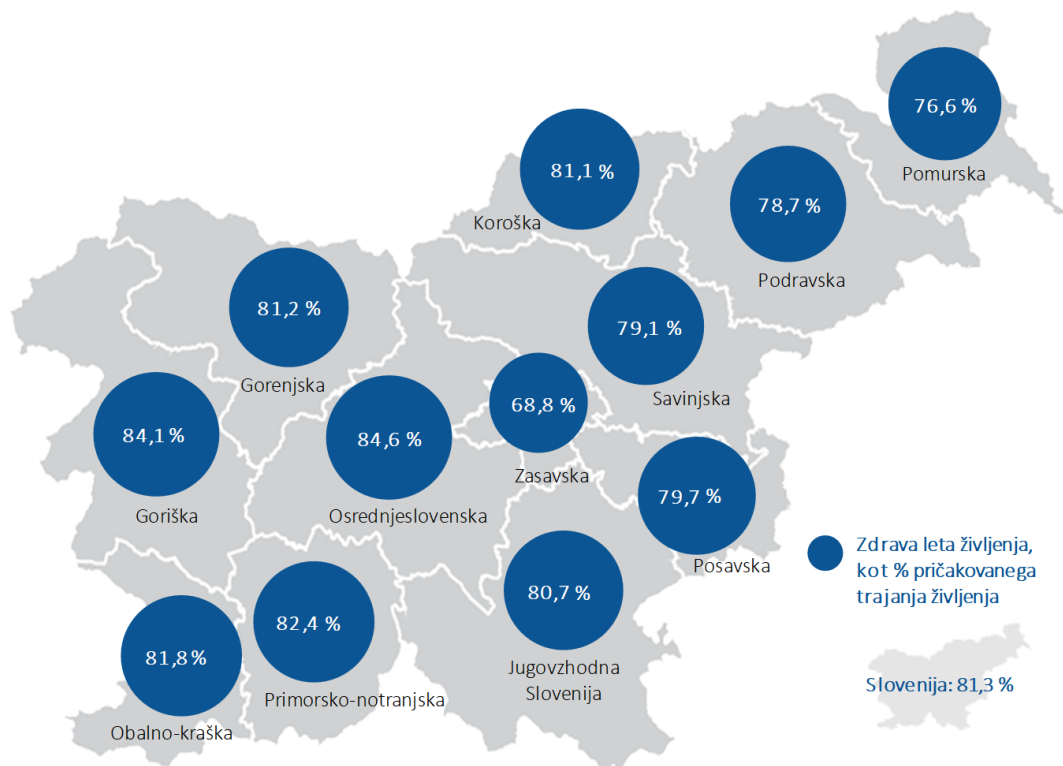
Slika 2: Pričakovano trajanje in zdrava leta življenja, ob rojstvu, v starosti 50 in 65 let, po spolu, Slovenija, leto 2023

Vir: NIJZ

Pričakovano trajanje življenja brez oviranosti se med leti in regijami zelo razlikuje. Otroci, rojeni v letu 2023, lahko v svoji življenjski dobi v povprečju pričakujejo najdaljše obdobje življenja brez oviranosti, če prebivajo v osrednjeslovenski regiji.

Slika 3: Zdrava leta življenja, kot % pričakovanega trajanja življenja ob rojstvu, po regijah, Slovenija, leto 2023

Vir: NIJZ

Opis zbirke podatkov ali raziskave

Evropski strukturni kazalnik Zdrava leta življenja (angleško »Healthy Life Years« - HLY) temelji na omejitvah posameznika pri običajnih aktivnostih, in torej predstavlja pričakovano trajanje življenja brez oviranosti (oziroma Pričakovana dolžina življenja brez invalidnosti "Disability-free life expectancy" - DFLE). Kazalnik Zdrava leta življenja ob rojstvu meri število let, za katera lahko oseba ob rojstvu pričakuje preživetje brez oviranosti pri običajnih aktivnostih.

Pričakovano trajanje zdravja se najpogosteje izračunava s pomočjo Sullivanove metode. Sullivanova metoda izračunavanja pričakovanega trajanja zdravja odraža trenutno samoporočano zdravstveno stanje dejanske populacije, prilagojeno glede na stopnje umrljivosti, neodvisno od starostne strukture populacije. V letu 2020 nastopi prelom časovne vrste zaradi spremenjenega vprašanja o samoporočani dolgotrajni oviranosti. Pričakovano trajanje zdravja, izračunano s pomočjo Sullivanove metode, predstavlja število preostalih let ob določeni starosti, katera lahko posameznik pričakuje, da bo preživel v zdravju.

Kazalnik Zdrava leta življenja je v kombinaciji s kazalnikom Pričakovanega trajanja življenja merilo funkcionalnega zdravstvenega stanja populacije. Daljšanje življenjske dobe ni sorazmerno z izboljševanjem zdravstvenega stanja populacije, saj postajajo kronične bolezni, slabotnost in invalidnost vse bolj razširjene zdravstvene tegobe starejših starostnih skupin. Če se leta zdravega življenja povečujejo hitreje, kot je rast pričakovane življenjske dobe populacije, potem to nakazuje, da ljudje živijo dlje in s tem tudi večji del svojega življenja preživijo brez omejitev oziroma invalidnosti.

Kazalnik je del osnovnega nabora evropskih strukturnih kazalnikov, pomen pa poudarja tudi Lizbonska strategija. Kazalnik se uporablja za:

- spremljanje zdravja kot dejavnika produktivnosti oz. gospodarskega dejavnika,
- upoštevanje kakovosti življenja,
- merjenje zaposljivosti starejših delavcev,
- spremljanje napredka pri dostopnosti, kakovosti in vzdržnosti zdravstvenega varstva.

Pravna podlaga za zbiranje podatkov:

- Zakon o zbirkah podatkov s področja zdravstvenega varstva (ZZPPZ)

Uporabne povezave:

- [Podrobnejša metodološka pojasnila](#)
- [NIJZ Podatkovni portal](#)
- [Zdravje v občini](#)
- [Letopis](#)

Podrobnejši podatki o kazalnikih in več informacij se nahaja na [NIJZ podatkovnem portalu](#).